

University of Groningen

Gaat gebruik van een menstruatiecup samen met een spiraal?

Brinke, Gerdien ten; Blanker, Marco

Published in:
Huisarts en Wetenschap

DOI:
[10.1007/s12445-024-2751-z](https://doi.org/10.1007/s12445-024-2751-z)

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2024

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Brinke, G. T., & Blanker, M. (2024). Gaat gebruik van een menstruatiecup samen met een spiraal? *Huisarts en Wetenschap*, 67(4), 14-15. <https://doi.org/10.1007/s12445-024-2751-z>

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Gaat gebruik van een menstruatiecup samen met een spiraal?

Gerdien ten Brinke, Marco Blanker

De menstruatiecup lijkt aan populariteit te winnen. In de afgelopen jaren rees de vraag of het gebruik van een menstruatiecup een verhoogd risico geeft op expulsie van een spiraal. Ondanks het beperkte onderzoek dat gedaan is en de lage bewijskracht van de beschikbare onderzoeken, lijkt voorzichtigheid geboden.

In februari 2023 verscheen een herziening van de NHG-Standaard Anticonceptie met het advies vrouwen te informeren over het verhoogde risico op expulsie van de spiraal bij toepassing van de menstruatiecup.¹ Mogelijke mechanismen als verklaring voor dit verhoogde risico zijn het onopgemerkt meetrekken van de draadjes van een spiraal, of het losraken van de spiraal door het vacuüm en de zuigkracht die ontstaan bij gebruik van de menstruatiecup.²

Nog voor de herziening van de richtlijn zochten wij in de literatuur naar een antwoord op de volgende vraag: geeft het gebruik van een menstruatiecup (I) een verhoogd risico op expulsie van een spiraal (O), in vergelijking met het gebruik van andere of geen menstruatieproducten (C)?

ZOEKSTRATEGIE

Op 31 mei 2022 zochten we in de Cochrane Library op ('Menstrual Cup' AND 'Intrauterine Device'). Deze zoekopdracht leverde 1 relevant resultaat op; een abstract met tussentijdse resultaten van een lopend onderzoek van Long et al.³ Vanwege

de relevantie informeerden we bij de auteurs naar hun bevindingen. Het manuscript was echter nog in afronding en het delen van een voorlopige versie bleek niet mogelijk.

Via PubMed vonden we met de zoekopdracht ('menstrual hygiene products'[Mesh] AND 'intrauterine device expulsion'[Mesh]) 4 resultaten, waarvan er 3 relevant waren. Het betrof een case-serie, een retrospectief cohortonderzoek en een online vragenlijstonderzoek.^{2,4,5}

Een aanvullende zoekopdracht met vrije tekstwoorden leverde 2 nieuwe resultaten op, beide systematische reviews. Daarvan was er 1 in het Spaans geschreven, die we daarom excludeerden. De andere review includeerde de eerder gevonden case-serie en het retrospectieve cohortonderzoek.⁶ We selecteerden deze review, en het online vragenlijstonderzoek van Schnyer et al.⁵ Het abstract van Long et al. zullen we kort belichten.³

RESULTATEN

Van Eijk et al. evalueren de menstruatiecup in hun review op een aantal aspecten, waaronder veiligheid.⁶ In het kader hiervan noemen ze expulsie van een spiraal. Ze beoordeelden kwantitatieve, kwalitatieve en mixed-methods-onderzoeken. Als primaire uitkomst keken de auteurs naar lekkage, als secundaire uitkomsten naar veiligheid en aanvaardbaarheid. Ze analyseerden 43 onderzoeken, waarvan 2 expulsie beschrijven: een case-serie en een retrospectief dossieronderzoek. De case-serie beschrijft 7 vrouwen met expulsie tijdens het

Foto: Unsplash

Het is onduidelijk of gebruik van een menstruatiecup een verhoogd risico geeft op expulsie van een spiraal.

verwijderen van de cup, wat bij 2 van hen herhaaldelijk gebeurde. Expulsie trad op 1 week tot 13 maanden na plaatsing van de spiraal. Het geïncludeerde retrospectieve onderzoek waaraan 930 vrouwen deelnamen vond 6 weken na plaatsing van de spiraal geen verschil in het aantal expulsies bij gebruik van een menstruatiecup (5 van 135 (4%)), tampon (11 van 469 (2%)) of maandverband (7 van 169 (4%)). Van Eijk et al. includeerden tevens een case report vanuit de FDA-database die een ectopische zwangerschap beschreef bij een vrouw die 2 maanden daarvoor pijn had ervaren na het verwijderen van haar menstruatiecup. Bij controle middels echografie was er echter een normale positie van haar spiraal gezien. In hun dwarsdoorsnedeonderzoek onderzochten Schnyer et al. met een online vragenlijst het gebruik van menstruatieproducten door vrouwen met een spiraal. Ze keken ook naar een mogelijke relatie met expulsie.⁵ Werving vond plaats via de platforms Amazon Mechanical Turk (Mturk) en Researchmatch.org. Vrouwen ≥ 18 jaar kwamen in aanmerking voor deelname als zij op het moment van inclusie of in het verleden een spiraal gebruikten. Demografische gegevens, menstruatiecycclus, menstruatieproducten, spiraal en wel/niet optreden van expulsie werden uitgevraagd. Bij expulsie gingen de onderzoekers na wat de omstandigheden waren. Van de 942 deelnemers die de vragenlijst invulden, includeerden de onderzoekers 902 voor analyse. Het responspercentage noemen ze niet. Zeshonderdachtentertig respondenten (71%) vermeldden spiraalgebruik (zowel koper- als hormoonspiraal) en 178 (20%) gebruikten een menstruatiecup. Van de vrouwen met een spiraal hadden 56 (9%) ten minste 1 expulsie ervaren, merendeels in het eerste jaar na plaatsing. De onderzoekers vonden een positief verband tussen expulsie van de spiraal en het gebruik van een menstruatiecup (oddsratio (OR) 2,75, 95%-betrouwbaarheidsinterval (BI) 1,40 tot 5,42; $p = 0,002$). Dit verband vonden ze niet voor andere menstruatieproducten. Long et al. beschrijven een hoger dan verwacht aantal spiraal-expulsies bij vrouwen die een menstruatiecup gebruikten in een 3-jarig onderzoek naar de effectiviteit van koperspiralen.³ Aan het onderzoek namen 1092 vrouwen deel, van wie 266 (24%) een menstruatiecup gebruikten. Na 24 maanden was bij 46 vrouwen (17%) met een menstruatiecup en bij 43 vrouwen (5%) zonder cup expulsie van de spiraal opgetreden (OR 3,81, 95%-BI 2,45 tot 5,92, relatief risico 3,32). Bij 14 van de 46 vrouwen (30%) trad expulsie op tijdens het verwijderen van de menstruatiecup.

BESPREKING

De systematische review van Van Eijk et al. is goed uitgevoerd.⁶ De zoekstrategie is duidelijk beschreven en alle belangrijke databases zijn doorzocht. Selectie, kwaliteitsbeoordeling en gegevensextractie zijn door 2 onafhankelijke onderzoekers uitgevoerd. Beoordeling van de kwaliteit en bias is adequaat gedaan. De auteurs geven een duidelijke beschrijving van de wijze van gegevensextractie, en van de manier waarop ze met klinische en statistische heterogeniteit omgaan. Een belangrijke beperking is het kleine aantal onderzoeken dat expulsie be-

schrijft, met bovendien een lage bewijskracht. Volgens Van Eijk et al. is meer onderzoek nodig naar het gelijktijdig gebruik van menstruatiecup en spiraal. Vrouwen met een spiraal zouden een ander anticonceptivum, dan wel een ander menstruatieproduct kunnen overwegen. In het dwarsdoorsnedeonderzoek van Schnyer et al. ontbreken steekproefgrootteberekening en correctie op potentiële confounders.⁵ Daarnaast kunnen we selectie- en informatiebias niet uitsluiten. Een beperking is dat gelijktijdig gebruik van een cup en een spiraal en het moment van optreden van expulsie niet konden worden geverifieerd, waardoor de resultaten niet goed te interpreteren zijn. Ook rapporteren de auteurs het gebruik van menstruatiecup én tampon, wat het gevonden verband beïnvloed kan hebben. De resultaten van het onderzoek van Long et al. geven aanleiding om voorzichtig te zijn met het gebruik van een menstruatiecup bij vrouwen met een spiraal.³ De kwaliteit van dit onderzoek is echter nog niet te beoordelen. Daarnaast is het de vraag in hoeverre de resultaten geëxtrapoleerd mogen worden naar andere spiralen dan de onderzochte koperspiralen. Na het afronden van deze CAT verscheen een nieuwe systematische review.⁷ Naast de beschreven onderzoeken werden in deze review ook de in het Spaans geschreven review en een 'letter to the editor' geïncludeerd. De conclusie van deze review komt overeen met onze bevindingen.

CONCLUSIE

Op basis van de huidige literatuur is geen betrouwbare uitspraak te doen over de vraag of gebruik van een menstruatiecup een verhoogd risico geeft op expulsie van een spiraal. Aanvullend en gericht onderzoek is nodig. Voorzichtigheid lijkt echter wel geboden. Informeer patiënten, zoals de NHG-Standaard Anticonceptie adviseert, bij plaatsing van een spiraal over de mogelijk verhoogde kans op expulsie. En adviseer adequaat gebruik van de menstruatiecup. ■

LITERATUUR

1. NHG-werkgroep Anticonceptie. NHG-Standaard Anticonceptie. richtlijnen.nhg.org. Utrecht: NHG, 2020. Geraadpleegd op 15 maart 2023.
2. Seale R, Powers L, Guiahi M, Coleman-Minahan K. Unintentional IUD expulsion with concomitant menstrual cup use: a case series. *Contraception* 2019;100:85-7.
3. Long J, Schreiber C, Creinin MD, Kaneshiro B, Nanda K, Blithe D. Menstrual cup use and intrauterine device expulsion in a copper intrauterine device contraceptive efficacy trial. *Obstet Gynecol* 2020;1:135.

De volledige literatuurlijst staat bij dit artikel op www.henw.org.

Ten Brinke G, Blanker M. Gaat gebruik van een menstruatiecup samen met een spiraal? *Huisarts Wet* 2024;67[4]:14-5. DOI:10.1007/s1245-024-2751-z. UMC Groningen, afdeling Eerstelijngeneeskunde en Langdurige Zorg; G.A. ten Brinke, aios, g.a.ten.brinke@umcg.nl; prof. dr. M.H. Blanker, huisarts-epidemioloog, hoogleraar Huisartsgeneeskunde. Mogelijke belangenverstrengeling: niets aangegeven.

Dit artikel is gebaseerd op een critically appraised topic, waarbij de auteur een evidencebased antwoord wil krijgen op een praktijkvraag.